

Adroddiad i'r	Pwyllgor Safonau]
Dyddiad y Cyfarfod	22/ 07 / 2022
Aelod/Swyddog Arweiniol	Gary Williams, Swyddog Monitro
Awdur yr Adroddiad	Gary Williams, Swyddog Monitro
Teitl	Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru – ‘Ein Canfyddiadau’

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Cyflwyno ‘Ein Canfyddiadau’ ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon).

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Rhoi gwybod i aelodau am yr adran ‘Ein Canfyddiadau’ ar wefan yr Ombwdsmon sy'n disodli'r Coflyfr Cod Ymddygiad blaenorol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn nodi cynnwys yr adroddiad hwn

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Bydd aelodau'r Pwyllgor yn cofio bod yr Ombwdsmon eisoes wedi cyhoeddi ‘Coflyfr Cod Ymddygiad’ (y Coflyfr) bob chwarter a oedd yn nodi crynodeb byr o faterion yr ymchwiliwyd iddynt gan yr Ombwdsmon a'r canlyniad a ddeilliodd o'r ymchwiliad hwnnw.

- 4.2. Roedd y Coflyfr yn cael ei ystyried yn arf defnyddiol i roi cipolwg i aelodau etholedig, y cyhoedd, a phwyllgorau safonau ar y mathau o gwynion oedd yn cael eu hymchwilio a chanlyniadau'r ymchwiliadau hynny.
- 4.3. Mae'r Ombwdsmon bellach wedi rhoi'r gorau i gyhoeddi'r Coflyfr ac yn lle hynny mae wedi creu adran 'Ein Canfyddiadau' ar ei gwefan y gellir ei chyrru drwy'r ddolen ganlynol: <http://ombwdsmon.cymru/canfyddiadau/>
- 4.4. Mae'r adran 'Ein Canfyddiadau' yn cynnwys cyfleuster chwilio lle gellir chwilio am fanylion achosion a ystyriwyd gan yr Ombwdsmon yn ôl pwnc, yn ôl awdurdod, yn ôl canlyniad, yn ôl dyddiad, ac yn ôl rhif cyfeirnod achos. Mae'r adran yn ymdrin â phob mater y mae'r Ombwdsmon yn ymchwilio iddo ac nid materion Ymddygiad yn unig.
- 4.5. Mae'r adroddiad hwn yn ymdrin â'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2021 a 30 Mehefin 2022. Mae'r adran 'Ein Canfyddiadau' ar wefan yr Ombwdsmon yn cynnwys crynodeb o 31 o achosion yr ymchwiliwyd iddynt gan yr Ombwdsmon, wedi'u dadansoddi fesul pwnc fel a ganlyn:

Uniondeb 12

Cydraddoldeb a pharch 12

Datgelu a chofrestru buddiannau 3

Dyletswydd i gynnal y gyfraith 3

Anhunanoldeb a Stiwardiaeth 1

- 4.6. Mm Gellir categorio'r canlyniadau fel a ganlyn:

Dim tystiolaeth o dorri amodau 10

Ymchwiliad yn dod i ben 5

Dim angen gweithredu 6

Atgyfeirio i Bwyllgor Safonau 7

Atgyfeirio i Banel Dyfarnu Cymru 3

- 4.7. Dim ond un o'r achosion hyn oedd yn ymwneud â chyngor yn Sir Ddinbych. Roedd yr achos hwn yn ymwneud â phostio delwedd o gamera teledu cylch cyfyng ar dudalen Facebook Cyngor Tref Bodelwyddan a gallai fod wedi bod yn bosibl adnabod person ifanc unigol ohono. Cyfeiriodd y Cyngor Tref y mater i swyddfa'r Ombwdsmon ac ymchwiliwyd iddo. Canfu'r Ombwdsmon y gallai'r aelod fod wedi torri paragraffau 5(a) a 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad. Fodd bynnag, gan nad oedd y Cyngor Tref wedi darparu hyfforddiant ar ddefnyddio ei gyfryngau cymdeithasol, neu system teledu cylch cyfyng, ac, o ystyried bod y Cynghorydd wedi ymddiheuro a thynnu'r ddelwedd yn gyflym pan ofynnwyd iddi wneud hynny, roedd yr Ombwdsmon o'r farn nad oedd angen cymryd unrhyw gamau pellach.
- 4.8. Mae'r achosion a gyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru (y Panel) yn cael eu cofnodi fel tri mater ond mewn gwirionedd maent yn ymwneud â dwy gŵyn sylweddol.
- 4.9. Roedd y cyntaf o'r rhain yn ymwneud ag aelod o gyngor cymuned a oedd wedi methu â datgelu euogfarn droseddol wrth sefyll etholiad yn 2018. Byddai'r euogfarn wedi anghymhwysu'r aelod rhag gallu sefyll. Roedd yr aelod felly wedi bod yn aelod ers blwyddyn ac wyth mis ar ragosodiad ffug. Ymddiswyddodd yr aelod ond penderfynodd y Panel y dylid ei wahardd rhag dal swydd neu sefyll am etholiad am gyfnod o 24 mis.
- 4.10. Roedd yr ail fater a gyfeiriwyd at y Panel yn ymwneud ag aelod a oedd yn aelod o gyngor tref a chyngor sir. Dros gyfnod o sawl mis, roedd yr aelod wedi postio gwybodaeth ar y cyfryngau cymdeithasol am yr achwynydd y gwyddai ei fod yn anghywir, a darparwyd peth ohoni i'r aelod yn gyfrinachol fel cynghorydd. Aeth yr aelod hefyd at yr achwynydd yn y stryd gan arwain at rhywbeth a ddaeth yn ddigwyddiad heddlu. Canfu'r Panel fod yr aelod wedi torri paragraffau 6(1)(d), 6(2) a 7(a) o'r Cod Ymddygiad a'i fod wedi gosod gwaharddiad dros dro am 9 mis. Canfu'r Panel, er bod yr aelod wedi torri paragraffau 4(b), 6(1)(a) a 7(a), y byddai unrhyw gyfyngiad neu sancsiwn a osodwyd yn gyfyngiad posibl ar hawl Erthygl 10 yr aelod i Ryddid i Lefaru ac felly ni osodwyd unrhyw gyfyngiad mewn perthynas â'r agwedd hon o'r mater.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1. Nid yw'r adroddiad yn cael unrhyw effaith uniongyrchol ar flaenoriaethau corfforaethol.

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gostau yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ni fu unrhyw ymgynghoriadau mewn perthynas â'r adroddiad hwn

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Fel y nodwyd yn 6.1, nid oes unrhyw effaith ariannol uniongyrchol i'r adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nid oes unrhyw risgiau yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1. Nid oes angen penderfyniad.